



> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk

IENW/BSK-2023/167693

Bijlage(n)

1

Datum 4 juli 2023
Betreft Beantwoording SO Kamervragen motie Beckerman
lozingen Waddenzee

Geachte voorzitter,

Eind vorig jaar heeft de Kamer een motie aangenomen van het lid Beckerman (SP), waarin de regering werd verzocht om alle vergunningen die direct of indirect een rol spelen bij het lozen van afval in de Waddenzee in kaart te brengen, te controleren en hierover begin 2023 aan de Kamer te rapporteren (Kamerstuk 33 576, nr. 334).

Op 8 mei 2023 is uitvoering gegeven aan deze motie door middel van een brief aan de Kamer (Kamerstuk 29 684, nr. 246), waarbij een overzicht van de lozingen is verstrekt.

In het daaropvolgend schriftelijk overleg van 24 mei 2023 hebben verschillende fracties van de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat aangegeven dat zij vragen en opmerkingen willen voorleggen aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat over uitvoering van deze motie (Kamerstuk 2023D21875). De vragen zijn gesteld door de D66-fractie, CDA-fractie, GroenLinks-fractie, PvdD-fractie en de BBB-fractie. Als bijlage bij deze brief ontvangt u de beantwoording van deze vragen. Deze antwoorden zijn mede namens de minister voor Natuur en Stikstof.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

Mark Harbers

BIJLAGE – Beantwoording van de in het SO ontvangen vragen

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

D66-fractie

1. De leden van de D66-fractie menen dat de minister deze motie, die met brede steun is aangenomen, slechts gedeeltelijk heeft uitgevoerd. Zij hadden graag gezien dat de minister ook in kaart had gebracht voor welke stoffen de lozingsvergunningen zijn afgegeven. Bovendien hadden deze leden graag gezien dat de minister deze vergunningen had gecontroleerd, zoals verzocht in de motie. Kan de minister toelichten waarom hij slechts zo summier inzicht geeft in de vergunningen?

Antwoord vraag 1:

Er is een lijst met vergunningen die betrekking heeft op lozingen op de Waddenzee aan de Kamer verzonden. Hiermee is het totaalbeeld zover dat nu beschikbaar is in kaart gebracht.

Met betrekking tot de controle van de vergunningen is in de brief van 8 mei jl. het volgende aangegeven: Rijkswaterstaat werkt aan het controleren (bezien) van al zijn watervergunningen en indien nodig worden deze geactualiseerd. De lozingen op de Waddenzee en de Eems-Dollard zijn onderdeel van deze controle.

Aanvullend wijs ik erop dat in het kader van de Delta Aanpak Waterkwaliteit alle bevoegde gezagen een inhaalslag doen om de meest risicovolle vergunningen te bezien en waar nodig te herzien. Tevens ontwikkelen zij een structurele aanpak zodat het regelmatig bezien en herzien voor de toekomst wordt geborgd (gereed eind 2024). In juni 2020 is de Tweede Kamer geïnformeerd over deze aanpak. De inzet op deze aanpak heeft prioriteit, zie ook het antwoord op vraag 2. Rijkswaterstaat is als beheerder van alle rijkswateren, waaronder de Waddenzee, in totaal 800 watervergunningen aan het bezien. Van deze 800 vergunningen worden in totaal 200 prioritair vergunningen van de IPPC/BRZO bedrijven met voorrang bezien. Dat is naar verwachting eind dit jaar afgerond. Er zijn daarbij tot dusver geen gevallen aangetroffen met een dermate groot milieurisico dat direct ingrijpen noodzakelijk is.

2. Waarom heeft de minister niet direct toegelicht op welke stoffen de vergunningen zien?

Antwoord vraag 2:

Hiervoor zouden de bevoegde gezagen alle vergunningen stuk voor stuk moeten doorzoeken, een monnikenwerk gegeven het feit dat aanvragen en daarop verleende vergunningen honderden pagina's kunnen beslaan. De capaciteit die dit kost kan niet gebruikt worden voor het bezien en herzien van de vergunningen. Dit laatste heeft op dit moment prioriteit.

De verzamelde gegevens uit de vergunningen, bestaande uit stoffen inclusief lozingseisen per stof of stofgroep, zouden in een overzicht geplaatst moeten worden. Deze optelsom van de lozingseisen in vergunningen geeft echter geen volledig beeld van het totaal aan geloosde stoffen. Het geeft aan wat de bedrijven maximaal zouden mogen lozen. De daadwerkelijke hoeveelheid geloosde stoffen is uit metingen af te leiden.

Voor de industriële bedrijven gelden rapportageverplichtingen die bijdragen aan het inzicht in aanwezigheid van stoffen in het milieu. Deze gegevens worden geregistreerd in de Nederlandse emissieregistratie (www.emissieregistratie.nl).

3. Worden er stoffen geloosd die vallen onder de Kaderrichtlijn Water (KRW) en dus over maximaal drieënhalf jaar niet meer toegestaan zijn?

Antwoord op vraag 3:

Het is aannemelijk dat er stoffen worden geloosd in het oppervlaktewater, die onder de reikwijdte van de Kaderrichtlijn Water vallen. De KRW legt de verplichting op aan lidstaten om tenminste naar een goede watertoestand te streven en daarbij de nodige maatregelen binnen geïntegreerde maatregelenprogramma's vast te stellen en uit te voeren. Hierbij dient men rekening te houden met de bestaande communautaire vereisten. Het KRW impulsprogramma werkt aan intensivering van maatregelen voor stoffen. De Kamer is hier eerder over geïnformeerd (Kamerstukken 27625, nr. 632).

4. Welke kaders worden gehanteerd bij het afgeven van de vergunningen?

Antwoord op vraag 4:

Bij een aanvraag voor een watervergunning beoordeelt het bevoegd gezag of de aanvraag verenigbaar is met de doelstellingen zoals omschreven in artikel 2.1 van de Waterwet. De watervergunning moet worden geweigerd als de verlening van een vergunning niet verenigbaar is met de doelstellingen. Dit zijn:

- het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast of waterschaarste;
- het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van de watersystemen;
- Vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Voor de regulering van lozingen op het oppervlaktewater worden in de Waterwet delen van de Wabo overeenkomstig van toepassing verklaard. Dit betreft o.a. de verplichting om de best beschikbare techniek toe te passen, rekening te houden met de bestaande toestand van het milieu, de gevolgen voor het milieu, wettelijk vastgestelde maximale lozingseisen in acht te nemen en waar nodig de watervergunning te actualiseren en aan te passen.

Voor een nadere invulling van het beoordelingskader gebruikt het bevoegd gezag de Beleidsregel toetsingskader waterkwaliteit. Belangrijke onderdelen die deel uitmaken van het algemene waterkwaliteitsbeleid bij het beoordelen van een aanvraag voor een watervergunning voor lozingen op het oppervlaktewaterlichaam, zijn de Algemene Beoordeling Methodiek (ABM 2016) en het handboek Immissietoets.

De ABM en het handboek Immissietoets hebben als doel om concrete (punt)lozingen te beperken en te voorkomen. Voor het behalen van bepaalde milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewaterlichamen wordt er ook getoetst aan de milieukwaliteitsnormen zoals vastgesteld in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009. Wanneer de aanvraag voor een watervergunning voor het lozen op het oppervlaktewaterlichaam tot gevolg heeft dat de milieukwaliteitsnormen voor het oppervlaktewaterlichaam worden overschreden, kunnen in de watervergunning aanvullende beperkingen worden opgenomen om alsnog aan de milieukwaliteitsnormen te blijven voldoen.

5. Vindt de minister deze kaders (nog) passend of moeten die kaders worden herzien om natuurbehoud en -herstel en het voldoen aan de KRW te borgen?

Antwoord op vraag 5:

De kaders zijn passend, de uitvoering vraagt echter extra aandacht. Daarom worden de volgende maatregelen genomen binnen het KRW Impulsprogramma en het Interbestuurlijk Programma versterking VTH-stelsel:

- Alle stoffen in lozingen worden getoetst aan toepassing van de beste beschikbare technieken en aan de KRW-normen. Er geldt een minimalisatieplicht voor lozing van zeer zorgwekkende stoffen;
- Inhaalactie om bestaande vergunningen te bezien en waar nodig te actualiseren;
- Strengere eisen aan producten (impulsprogramma chemische stoffen);
- Meer inzet op correcte uitvoering toetsingskaders bij vergunningverlening en maatwerkvoorschriften (met name aan het begin van de keten);
- Het interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (IPB VTH). Hiermee wordt invulling gegeven aan de opvolging van 9 aanbevelingen van de commissie Van Aartsen en daarmee aan de versterking van het VTH-stelsel. In het IBP VTH wordt onder andere gewerkt aan de versterking van de informatie-uitwisseling, datakwaliteit en kennisinfrastructuur.
- Het coalitieakkoord reserveert een naar 6 miljoen euro oplopend bedrag voor de versterking van de ILT voor het steviger aanpakken van milieucriminaliteit en milieurisico's. Dit bedrag wordt aangewend om de capaciteit van de Inlichtingen- en Opsporingsdienst binnen de ILT de komende jaren substantieel uit te breiden.

In het algemeen kan worden geconstateerd dat het niet goed genoeg gaat met de natuur in de Waddenzee. Dat geldt niet alleen voor specifieke soorten en habitats die zijn aangewezen in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn (zie o.a. VHR-rapportage 2019), maar ook voor andere belangrijke natuurwaarden die de Waddenzee tot een uniek ecologisch systeem maken. De Minister voor Natuur en Stikstof werkt aan Beleidskader Natuur Waddenzee om de (cumulatieve) impact van het gebruik op de natuur van de Waddenzee terugbrengen en zo de balans tussen ecologie en economie te herstellen.

6. De leden van de D66-fractie vinden het totaal van 58 vergunningen voor afvallozingen op de Waddenzee en Eems-Dollard erg hoog. Is de minister dit met deze leden eens?

Antwoord op vraag 6:

Het aantal vergunningen geeft geen goed beeld van de impact van lozingen op de kwaliteit van het oppervlaktelichaam. Vergunbare lozingen worden altijd gecontroleerd op de impact van de lozing op de waterkwaliteit van het ontvangende water. In een watervergunning wordt door middel van voorschriften een beperking opgelegd ten opzichte van hetgeen is aangevraagd. Eén van de beperkingen kan het instellen van lozingseisen zijn, ter bescherming van de kwaliteit van het oppervlaktewaterlichaam.

7. Is het aantal van 58 vergunningen constant geweest over de afgelopen jaren, of zijn het er nu juist meer of minder?

Antwoord op vraag 7:

Er is over de afgelopen jaren sprake geweest van een geringe toename van het aantal vergunningen voor lozingen op Waddenzee en Eems-Dollard. In 2019 kwamen er twee vergunningen bij. In 2021 ook twee. In 2023 drie. In de

tussenliggende jaren (2020 en 2022) bleef het aantal gelijk. Er zijn geen vergunde bedrijven gestopt met lozingen.

8. Wat zijn de cumulatieve effecten van deze lozingen?

Antwoord op vraag 8:

Het exacte cumulatief effect is niet vast te stellen voor een dynamisch systeem zoals de Waddenzee met puntlozingen die wijd verspreid zijn. Met een immissietoets, die bij elke nieuwe lozingsaanvraag wordt gedaan, wordt beoordeeld of een lozing vanuit waterkwaliteitsoogpunt al dan niet acceptabel is. Bij activiteiten die belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor de natuur moet er een milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen worden. De uitkomst van de m.e.r. is vervolgens een onderdeel dat wordt meegenomen in het besluitvormingsproces of er al dan niet een watervergunning verleend kan worden.

9. Is de minister het met deze leden eens dat cumulatie een onderbelicht aspect is in het natuurbehoud van de Waddenzee en dat lozingsvergunningen beoordeeld moeten worden in samenhang met cumulatieve effecten?

Antwoord op vraag 9:

De cumulatieve impact van het gebruik van de Waddenzee is inderdaad een aspect waarmee rekening gehouden dient te worden. Bij een vergunningsaanvraag wordt bij de beoordeling van de lozing een immissietoets uitgevoerd waarin rekening wordt gehouden met de stoffen die zich al in het oppervlaktewater bevinden.

De meetgegevens van het KRW-punt in de Waddenzee geven aan dat voor vijf KRW-stoffen de norm wordt overschreden. Vier van deze stoffen worden aangemerkt als ubiquitair. Die stoffen worden in zeer kleine hoeveelheden nog wel geloosd. Echter, de overschrijdingen zijn niet aan die lozingen te wijten, maar aan de alomtegenwoordigheid van die stoffen. Met het bezien van de vergunningen, zoals aangegeven in het antwoord op vraag 1, wordt dit probleem niet opgelost. De vijfde stof die voor de Waddenzee de norm overschrijdt is arseen. Deze stof valt onder de specifiek verontreinigende stoffen voor de ecologie. Arseen is echter een natuurlijk aanwezige stof in kustwateren, waar het van nature in de voormalige zeebodem aanwezige metaal vrijkomt door contact met zuurstof. Ook hier geldt dat het bezien van de vergunningen deze normoverschrijding niet oplost. Zie ook de factsheet KRW over de Waddenzee op <https://www.waterkwaliteitsportaal.nl/krw-factsheets>.

10. Gebeurt dat nu al?

Antwoord op vraag 10:

Ja, bij het beoordelen van de aanvragen voor lozingen wordt accumulatie meegenomen door de KRW-metingen mee te nemen bij de immissietoets. De immissietoets – verplicht te gebruiken onder zowel het huidig recht als onder de Omgevingswet – beoordeelt of een lozing vanuit waterkwaliteitsoogpunt al dan niet acceptabel is.

In de immissietoets wordt invulling gegeven aan de doelstelling om de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen te beschermen en te verbeteren. De immissietoets draagt bij aan het verkrijgen van inzicht in het aandeel van een individuele (punt)lozing in de totale concentratie van een stof in het betreffende

oppervlaktewaterlichaam en benedenstrooms. Met behulp van de immissietoets wordt beoordeeld of in de nabijheid van de lozing (op de grens van de mengzone) wordt voldaan aan de geldende waterkwaliteitsdoelstellingen. Aanvullend wordt beoordeeld of de lozing voldoet aan geldende doelen voor benedenstrooms gelegen beschermde gebieden, waaronder waterwinlocaties en Natura 2000-gebieden.

11. Zo nee, kan de minister toezeggen dat hij erop zal sturen dat eventuele nieuwe vergunningen en het herzien van vergunningen altijd worden beoordeeld in relatie tot de cumulatieve effecten?

Antwoord op vraag 11:

Zie het antwoord op vraag 10.

12. Kan de minister toezeggen dat hij onderzoekt in hoeverre de opeenstapeling van effecten van de 58 lozingen negatieve effecten heeft op de natuurkwaliteit van de Waddenzee?

Antwoord op vraag 12:

In zijn algemeenheid geldt dat de waterkwaliteit van de Waddenzee, naast de invloed van lozingen, door heel veel aspecten wordt beïnvloed. De Waddenzee staat bijvoorbeeld in open verbinding met de Noordzee en verschillende binnenwateren, het IJsselmeer en de Eems en diverse watergangen monden erin uit. De Waddenzee kampt ook met de gevolgen van klimaatverandering. De opeenstapeling van effecten van de lozingen op de natuurkwaliteit is op dit moment niet vast te stellen.

13. Welke instrumenten heeft de minister tot zijn beschikking om vergunningen in te trekken of aan te scherpen indien er sprake is van negatieve effecten?

Antwoord op vraag 13:

Een watervergunning kan als sanctie geheel of gedeeltelijk worden ingetrokken (artikel 8.4 Waterwet). Dat kan alleen als:

- de vergunninghouder in strijd met de vergunning of de daaraan verbonden voorschriften handelt;
- de vergunninghouder de wettelijke voorschriften die gelden voor de vergunde handeling niet naleeft;
- de gegevens die zijn verstrekt om de vergunning te krijgen zo onjuist of onvolledig blijken te zijn, dat een andere beslissing zou zijn genomen als bij de beoordeling van de vergunningaanvraag de juiste gegevens bekend zouden zijn geweest;

Het bevoegd gezag kan de vergunning echter niet intrekken zonder dat de vergunninghouder een redelijke tijd heeft gekregen om de overtreding ongedaan te maken. Op grond van artikel 6.22 Waterwet kan een vergunning geheel of gedeeltelijk worden ingetrokken indien zich omstandigheden of feiten voordoen waardoor de handeling (of handelingen) waarvoor de vergunning is verleend niet langer toelaatbaar wordt geacht met het oog op de doelstellingen en belangen van de Waterwet. In dat geval gaat het echter niet om een sanctie.

Het bevoegd gezag moet daarnaast de vergunningen van de grotere industriële bedrijven (IPPC) actueel houden. In de regelgeving zijn daarvoor twee actualisatieverplichtingen opgenomen:

- Actualisatieplicht binnen 4 jaar na publicatie Best Beschikbare Techniek conclusie (artikel 5.10 lid 1 Bor);
- Actualisatieplicht die regelmatig uitgevoerd moet worden (artikel 2.30 Wabo / artikel 5.10 lid 2 Bor). Deze actualisatieplicht houdt in dat het bevoegd gezag regelmatig moet beoordelen of de voorschriften van een vergunning nog toereikend zijn. Dit gezien de ontwikkelingen op het gebied van technische mogelijkheden tot bescherming van het milieu en de ontwikkelingen die de kwaliteit van het milieu verbeteren.

14. In hoeverre zijn er kosten verbonden aan een lozingsvergunning?

Antwoord op vraag 14:

Onder de huidige Waterwet zijn er geen leges verbonden aan de milieubelastende vergunning. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet mogen er wel leges geheven worden voor milieubelastende vergunningen.

In artikel 13.1, lid 6, Omgevingswet staat dat bij ministeriële regeling de tarieven voor de leges worden vastgesteld. De minister stelt de tarieven zo vast dat de verwachte opbrengsten niet boven de verwachte kosten uitgaan. Dat staat in artikel 13.1, lid 3, Omgevingswet.

In de Omgevingsregeling worden de tarieven vastgesteld en regels gesteld over hoe de rechten worden geheven. De tarieven staan in paragraaf 14.1.2 en verder van de Omgevingsregeling.

15. Is het mogelijk dat lozende bedrijven een afdracht doen waarmee de effecten van hun lozing kunnen worden gecompenseerd?

Antwoord op vraag 15:

Een bedrijf is verontreinigingsheffing verschuldigd als er stoffen op een oppervlaktewaterlichaam worden geloosd. Wat hieronder wordt verstaan is vastgelegd in de artikelen 7.1 en 7.2 van de Waterwet. Dit geldt is bedoeld om nadelige effecten op het watersysteem te voorkomen of te compenseren.

16. De leden van de D66-fractie zijn van mening dat lozingen op wateren, zeker op natuurwateren, zo veel mogelijk moeten worden beperkt. Heeft de minister een overzicht van andere natuurwateren waarop wordt geloosd?

Antwoord op vraag 16:

Op nagenoeg alle wateren wordt geloosd. De wateren gelegen in Natura 2000-gebieden zijn daarop geen uitzondering. Daarvan bestaat geen apart overzicht. Zoals vermeld in het antwoord op vraag 10 wordt in de immisietoets wel apart aandacht besteed aan beschermende gebieden.

17. Zo nee, kan de minister toezeggen om dit overzicht te maken?

Antwoord op vraag 17:

Zie het antwoord op vraag 2.

18. Kan de minister toezeggen om steviger beleid te maken op lozingen, waarbij in ieder geval cumulatie wordt meegenomen?

Antwoord op vraag 18:

Het beleid op lozingen is onlangs nog onderzocht als onderdeel van het VTH-stelsel door de commissie Van Aartsen. Naar aanleiding van de aanbevelingen heeft het kabinet maatregelen geformuleerd en 18 miljoen vrijgemaakt. Cumulatie wordt meegenomen in de immissietoets. Zie ook het antwoord op vragen 9, 10 en 12.

CDA-fractie

19. De leden van de CDA-fractie horen graag welke juridische consequenties er kleven aan het geven van eigen rechten aan de Waddenzee?
20. Deze leden zijn benieuwd naar welke risico's op jurisdisering van maatschappelijke problemen, tegenstellingen en uitdagingen er zouden ontstaan wanneer de Waddenzee eigen rechten zou krijgen?
21. Deze leden zouden het een goed idee vinden als de minister in kaart brengt, of in kaart laat brengen, welke risico's op jurisdisering op korte, middellange en lange termijn spelen en zouden kunnen spelen?

Antwoord op vragen 19, 20 en 21:

Voor de beleidsappreciatie van het geven van eigen rechten aan de Waddenzee wordt verwezen naar de Kamerbrief Beleidskader Natuur Waddenzee (kamerstuk 2022D56461).

In de recent door Duitsland, Denemarken en Nederland getekende verklaring van Wilhelmshaven, gericht op de bescherming van de Waddenzee, is aanvullend ook afgesproken dat in trilateraal verband verder onderzoek zal worden gedaan naar het concept van 'Rechten voor Natuur'. De ondertekende verklaring zal op korte termijn met de Kamer worden gedeeld door de minister voor Natuur en Stikstof. Dit onderzoek zal meer inzicht geven in de juridische aspecten van het concept, zowel voor wat betreft de aanvullende beschermende werking voor de Waddenzee als mogelijke maatschappelijke of juridische consequenties.

In algemene zin kan worden opgemerkt dat het bij toekenning van rechten vrijwel nimmer gaat om absolute rechten. Wel kan het concept – afhankelijk van de juridische vormgeving – mogelijk leiden tot het meer centraal plaatsen van de integrale bescherming van de gehele Waddenzee. Zo kan bijvoorbeeld bij het beheer en het nemen van besluiten over menselijk medegebruik meer grip gekregen worden op cumulatieve effecten. Het is dus niet automatisch zo dat het concept leidt tot verdere juridificering. Dit aspect van 'Rechten voor Natuur' zal ook specifiek aandacht krijgen in het trilaterale onderzoek.

GroenLinks-fractie

22. De leden van de GroenLinks-fractie begrijpen uit de brief van de minister dat het probleem, van het zonder vergunning lozen van milieuvervuilende stoffen in een natuurgebied, is verholpen door het verlenen van een vergunning. Deze leden zouden graag de minister van Infrastructuur en Waterstaat (en wellicht de minister voor Natuur en Stikstof) willen vragen om aan de Kamer te specificeren hoe dit de natuur heeft geholpen?

Antwoord op vraag 22:

Aan de verleende vergunning voor de HoWa-lozing zijn voorschriften verbonden. Er is een voorschrift opgenomen over de voorwaarden waaronder afvalwater via

de HoWa-leiding geloosd mag worden. Een van de voorwaarden houdt in dat het waterschap enkel afvalwater mag accepteren (op de HoWa-leiding), als het afvalwater ontstaat onder toepassing van ten minste de Beste Beschikbare Technieken (BBT). Dit draagt –indirect – bij aan het implementeren van de BBT door Friesland Campina.

De watervergunning is verstrekt aan het Waterschap Noorderzijlvest. Voor de indirecte lozing van FrieslandCampina op de HoWa-leiding zijn Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen het bevoegd gezag. Het is dan ook aan de (Omgevingsdienst van de) provincie Groningen om herziening van de omgevingsvergunning van FrieslandCampina te overwegen in verband met de waterkwaliteit van de Waddenzee. Rijkswaterstaat zal bij de herziening van zijn adviesrecht gebruik maken.

23. Hoe is hiermee de belasting van dit Natura 2000-gebied afgenomen?

Antwoord op vraag 23:

Er is geen grond de vergunning te weigeren. Aan de vergunning zijn wel, zo beperkend als mogelijk, voorwaarden gesteld zoals de eis dat enkel afvalwater mag worden geaccepteerd (op de HoWa leiding) als het afvalwater ontstaat onder toepassing van ten minste de BBT.

24. Zijn soorten en ecosystemen beter beschermd en zijn de bedreigingen voor de Wadden, waarvan de minister er zelf een heel aantal opsomt, afgenomen door het legaliseren van de vervuiling?

Antwoord op vraag 24:

De vervuiling is niet gelegaliseerd. Een ontbrekende watervergunning, ontstaan door stelselwijzigingen, is verstrekt aan het waterschap. Hier is een aanvullende eis opgenomen zoals in voorgaande antwoorden beschreven. De omgevingsvergunning die door de omgevingsdienst van Groningen is verstrekt legt beperkingen op aan de hoeveelheid stoffen die mag worden geloosd.

25. Wat de leden van de GroenLinks-fractie betreft laat de casus rond de Hoogkerk-Waddenzeeleiding (HoWa) en de onverdunde lozingen van afvalwater ook zien dat lang niet alle lozingen en emissies in beeld waren. Is er een centraal punt voor alle wateren waar alle vergunningen bij elkaar komen?

Antwoord op vraag 25:

Nee, dat is er niet.

26. Is er een compleet overzicht van wie wat in ons milieu laat lopen en hoeveel ervan?

27. Zo nee, kan dat gemaakt worden?

Antwoord op vragen 26 en 27:

In het Interbestuurlijk Programma VTH wordt gewerkt aan de versterking van de informatie-uitwisseling, datakwaliteit en kennisinfrastructuur. Zoals bij het antwoord op vraag 2 al uiteen is gezet, is het uitzoeken van vergunningen en dit plaatsen in een overzicht een monnikenwerk. Daarnaast gelden er voor de industriële bedrijven rapportageverplichtingen die bijdragen aan het inzicht in

aanwezigheid van stoffen in het milieu. Deze gegevens worden geregistreerd in de Nederlandse emissieregistratie (www.emissieregistratie.nl).

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

28. En kan de minister een overzicht verwachten van wat in welk water wordt geloosd en wat de chemische en biologische staat van dat water is, in het kader van de deadline van de KRW?

Antwoord op vraag 28:

Voor het eerste deel van de vraag, zie het antwoord op vraag 2. Voor het tweede deel, over de staat van het water in het kader van de deadline van de KRW: deze informatie is te vinden op <https://www.waterkwaliteitsportaal.nl/krw-factsheets>.

29. Is er voor elk water een afbouwpad van lozingen dat leidt tot een goede staat volgens de KRW-criteria?

Antwoord op vraag 29:

Op <https://www.waterkwaliteitsportaal.nl/krw-factsheets> is voor elk KRW waterlichaam ook een maatregelenpakket benoemd. Zoals op 11 april aan de Kamer gemeld (Kamerstukken 27 625, nr. 625), zijn Rijk en regio gezamenlijk gestart met een KRW-impulsprogramma om met stevige, aanvullende inzet op het uitvoeren van verbeteracties te voldoen aan de eisen van de KRW en daarmee maximale inspanning te leveren voor de Europese wettelijke verplichtingen in 2027. Zie ook het antwoord op vraag 18.

30. Zijn er vergunningen die tot legale lozingen boven de KRW-grenswaarden leiden en verder reiken dan het jaar 2027?

31. Zo ja, welke zijn dat?

Antwoord op vragen 30 en 31:

RWS is bezig met het bezien van 800 vergunningen. Indien de immissietoets uitwijst dat niet wordt voldaan aan de waterkwaliteitseisen die nodig zijn voor een goede toestand, dan zullen de vergunningen worden aangescherpt. Zie ook antwoord op vraag 18.

32. De leden van de GroenLinks-fractie danken de minister voor de tabel met lozingsvergunningen voor de Waddenzee. Het overzicht laat helaas niet zien wat er wordt geloosd en hoeveel schadelijke stoffen daarbij in het milieu terechtkomen, hoe erg dat is en of daar een alternatief voor is. Ook laat de lijst niet zien wanneer de vergunningen aflopen en wat per lozing het plan is om de vervuiling te laten afnemen of stoppen. Deze leden zijn hier wel benieuwd naar en vragen de minister om de lijst aan te vullen?

Antwoord op vraag 32:

Zie het antwoord op vraag 2.

Partij voor de Dieren-fractie

33. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben met ontsteltenis kennisgenomen van het feit dat ongeveer zestig bedrijven, waaronder een datacentrum van Google, het ministerie van Defensie en verschillende chemiebedrijven, mogen lozen op de Waddenzee. Het is onder andere daarom onbegrijpelijk dat de missende vergunning van FrieslandCampina alsnog gelegaliseerd is. Deze leden vragen zich ten eerste af of het besef

dat de Waddenzee een Natura 2000-gebied en UNESCO-Werelderfgoed is, wel goed doorgedrongen is bij de minister?

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Antwoord op vraag 33:

De Waddenzee is een uniek natuurgebied met hoofddoelstelling natuur en verdient bescherming. Tegelijkertijd wordt er ook gewoond en gewerkt op en rondom de Waddenzee. Daarom zetten we samen met gebiedspartners in op de Agenda Waddengebied 2050 inclusief Uitvoeringsprogramma, de Programmatische Aanpak Grote Wateren, de Beheerautoriteit Waddenzee, een Natura 2000 beheerplan en het Beleidskader Natuur Waddenzee.

34. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie lezen dat Rijkswaterstaat werkt aan het controleren (bezien) van al zijn watervergunningen. Indien nodig worden deze geactualiseerd. Deze leden zijn van mening dat dit bij lange na niet voldoende is. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) heeft in het recente briefadvies 'Goed water goed geregeld' geconstateerd dat vergunningen aangepast moeten worden en dat dit vaak niet gebeurt, ondanks dat de regels dat wel voorschrijven. Kan de minister reflecteren op het proces van het bezien van de lozingsvergunningen die afgegeven zijn om te mogen lozen op de Waddenzee, in het licht van de uitspraken van de Rli?

Antwoord op vraag 34:

Zie het antwoord op vraag 1.

35. Kan de minister hier tevens op reflecteren in het bredere proces van het terugkerende beroep op de controles door Rijkswaterstaat van de bestaande vergunningen? Deze leden constateren namelijk dat de minister vaker verwijst naar dit proces, maar zij menen dat de conclusie hierbij moet zijn dat Rijkswaterstaat achterloopt, waardoor het maar de vraag is of natuur, water en milieu in de tussentijd wel voldoende beschermd zijn met de mogelijkheden die de wet biedt.

Antwoord op vraag 35:

Zie antwoord op vraag 5.

36. Daarnaast vragen deze leden zich af hoe Rijkswaterstaat de cumulatieve hoeveelheid (schadelijke) stoffen in het water meeweegt bij het herzien van de vergunningen?

Antwoord op vraag 36:

Zie antwoord op vraag 10.

37. Een veel voorkomende kritiek, die deze leden delen, is dat er te veel naar afzonderlijke stoffen wordt gekeken en niet naar de opeenstapeling. Het probleem blijft namelijk dat elke vergunning afzonderlijk geen probleem hoeft te zijn, maar de stapeling het milieu wel degelijk aantast. Kan de minister dit toelichten?

Antwoord op vraag 37:

Zie het antwoord op vragen 9 en 10.

Het Beleidskader Natuur Waddenzee bevindt zich nu in de analysefase. Hierin zal de (cumulatieve) impact van alle vormen van gebruik in kaart worden gebracht. In

de vervolgfases zal worden bepaald op welke wijze de (cumulatieve) impact zal worden teruggebracht. We kunnen nu niet vooruitlopen op mogelijke uitkomsten en/of lozings hierin aandacht krijgen.

38. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie zijn van mening dat er een verscheidenheid is aan overheidslagen die lozingsvergunningen kunnen verstrekken, wat tot verschillende problemen leidt. Deze problemen zijn onder andere het toezicht en de handhaving op lozings, het lang duren van het herzien van vergunningen en een gebrekkig zicht op welke vergunningen er in totaal zijn uitgegeven. Onder andere provincies en waterschappen mogen vergunningen afgeven, maar het Rijk heeft momenteel slechts een beperkt overzicht van welke vergunningen er precies zijn afgegeven. Aangezien de minister van Infrastructuur en Waterstaat stelselverantwoordelijk is voor de waterkwaliteit vragen deze leden het volgende: hoe gaat de minister ervoor zorgen dat hij hier weer echt de regie op krijgt met voldoende zicht op alle lozingsvergunningen, waardoor de cumulatieve verontreiniging eindelijk echt goed in beeld komt?

Antwoord op vraag 38:

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat werkt met de ministeries van Justitie en Veiligheid en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het Openbaar Ministerie, provincies, gemeenten en omgevingsdiensten in het interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (IBP VTH) samen aan de opvolging van negen aanbevelingen van de commissie Van Aartsen en daarmee aan de versterking van het VTH-stelsel. Over de voortgang van het IBP VTH wordt u voor de zomer geïnformeerd. In het IBP VTH wordt onder andere gewerkt aan de versterking van de informatie-uitwisseling, datakwaliteit en kennisinfrastructuur. Zie ook het antwoord op vraag 10.

39. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie lezen dat twee schietterreinen van het ministerie van Defensie lozingsvergunningen hebben. Kan de minister aangeven en toelichten welke stoffen zij mogen lozen, waarom die op een Natura 2000-gebied geloosd moeten worden en of er gezocht wordt naar andere mogelijkheden?

Antwoord op vraag 39:

Beide schietterreinen liggen in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied. Een deel van de munitie mist doel en kan onbedoeld in het water terecht komen. Deze vergunningen stellen voorwaarden aan het maximale verbruik en type van munitie en een opruimplicht daar waar dat mogelijk is. Hiermee wordt indirect het deel dat in het water terecht kan komen ook beperkt. Er is op deze manier ook vastgelegd en beperkt hoeveel en welke munitiegerelateerde stoffen, metalen, metaalverbindingen en energetische materialen dat betreft. Bij deze vergunningverlening geldt uiteraard hetzelfde toetsingskader dat hierboven is beschreven. Ook hier is onder andere de immisietoets uitgevoerd.

40. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie lezen dat de minister aangeeft dat "daarnaast Nederland via de internationale coördinatie- en stuurgroep Eems de waterkwaliteitsaspecten van de Eems zal blijven benadrukken." In tijden van een klimaatcrisis en een biodiversiteitscrisis vinden deze leden het qua inzet te weinig om te lezen dat de minister de waterkwaliteitsaspecten van de Eems blijft benadrukken. Wat is concreet

de inzet en hoe gaat de minister ervoor zorgen dat de waterkwaliteit minimaal voldoet aan de KRW?

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Antwoord op vraag 40:

Nederland werkt samen met de Duitse deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen binnen het stroomgebied Eems aan diverse wateropgaven waaronder de KRW. Het internationale deel van het stroomgebiedbeheerplan van de Eems wordt tot stand gebracht in de internationale coördinatie- en stuurgroep Eems (ICE/ICS). In het kader van het KRW-impulsprogramma onderzoekt NL voor grenswateren, waaronder de Eems in hoeverre er sprake is van buitenlandse afwenteling. De resultaten voor de Eems zullen besproken worden in de ICE/ICS met als doel om te komen tot (aanvullende) afspraken omtrent de waterkwaliteit.

BBB-fractie

41. Het lid van de BBB-fractie heeft een vraag over het blijven benadrukken van de waterkwaliteitsaspecten van de Eems via de internationale coördinatie- en stuurgroep Eems. Hoe gaat hier concrete uitvoering aan gegeven worden en hoe gaat dit eruit zien of hoe ziet het er nu uit?

Antwoord op vraag 41:

Zie het antwoord op vraag 40.